

Temagruppe Produktionsøkonomi 30. marts 2022

Deltagere

Svineinteresserede driftsøkonomikonsulenter og økonomiinteresserede svinerådgivere.

Dagsorden

Mødedato: Onsdag den 30. marts kl. 09:00 – 15:15

Sted: Velas Horsens

Deltagere: Temagruppe Produktionsøkonomi Gris

Tid	Emne	Indleder
9.00	Ankomst – kaffe og brød	Alle
9.15	Nyt fra SEGES mv. - Prisprognoser	Sisse Villumsen
9.30	- DB Tjek – de seneste resultater og hvor er vi henne med DB Tjek?	Pernille Elkjær
Ca. 10.15	Kaffe	
10.30	Nykredit: Hvordan ser I på den aktuelle økonomisk situation?	Kasper Søndergaard Andreasen, Nykredit
11:30	Hvad rører der sig på foder? Prisforhold, opsiges fastprisaftaler pga. stigende råvarepriser ("force majeure")? Erstattes solsikker med raps pga. Ukraine-situationen og hvad gør det ved foderet?	Peter Mark, velas
12.00	Frokost i kantinen	
13.15	Rundt om bordet – som noget nyt vil vi gerne have hver person op på podiet for at fortælle det væsentligste, der rører sig i den enkeltes hverdag. Om alt aktuelt, men vi har særligt ønske om at høre jeres holdninger til:	Alle
Ca. 14:15-14:30: kaffe	<ul style="list-style-type: none"> - Ukraine - Medarbejdersituation: medarbejdere forsvinder til andre brancher + Ukraine-situationen (Rie holder kort oplæg) - Dato for møde i september 2022 – onsdag den 28. september – HVOR? - Forslag til indhold på næste møde i september? - Dato for forårsmøde 2023 – forslag: onsdag den 29. marts 	

15.15	Tak for i dag	

Referat

30. marts 2022 hos Velas, Horsens

Navnerunde

Valg til forretningsudvalg: Rie og Steen, der skrives rundt med 14 dages frist for det tilfælde, at ikke-tilstedeværende ønsker at være med.

Forslag: At sætte maksimum år på medlemskab af forretningsudvalget, så vi tvinges til at vælge ny.

Nyt fra SEGES Innovation: Vi er skilt fra L&F. Spørgsmål: er finansieringen uændret? Vi søger fortsat fonde og sektorbestyrelse gris og Ø&V har midler, de kan købe ydelser for.

Prognoser

Sisse Villumsen Schlægelberger

De seneste prognoser er offentliggjort før krigen i Ukraine. Usikkerheden er stor, og små ændringer kan få stor betydning for udviklingen i priserne.

STOR spredning imellem producenterne afhængig af fx afsætning (eksport/til Danmark), selvforsyningsgrad, kontraktindgåelser mv.

Sisse: "har I brugt prognoserne til at revidere budgetter?" Nogle har. Rie har mødt en bankmand, som bad om, at kunden holdt sig til SEGES' prognoser, men var mere optimistisk på sin produktion.

DB Tjek:

Historisk få har købt analysen for 2. halvår 2021. Ud af de 122 landbrug i analysen er et antal "blinde", dvs. tallene er reelle men taget med for en produktion, som ikke køber analysen. Det har været nødvendigt at droppe DB Tjek for FRATS. Ærgerligt, da de er de eneste sammenligningstal, vi egentlig har for FRATS. Nogle af deltagerne i DB Tjek er desuden gengangere i grupperne, bekymring for, at analysen også må falde ud for 7 kg og 30 kg...

Spadestikket dybere end Business Check (en del potentielle DB Tjek-kunder nævner, at de allerede bruger Business Check).

Resultater: Der er smågriseproducenter med udmærket produktion, som pga. lav salgspris har negativt DB, selvom gennemsnittet dog er positivt. Mange har sagt nej til at være med i denne omgang pga. deres dårlige resultat.

Salgspris minus stykomk. Inkl. løn viser, at en høj salgspris ikke er det eneste, der virker. Nogle har bedre nettoresultat pga. lavere omkostninger. Det bliver spændende at følge tallene, når zink er helt udfaset.

Smågrise i gns. på minus 1 kr. i denne analyser...

Halvåret har egentlig været ok for slagtesvineproducenter, som har kunnet købe billige grise. Dog meget stor spredning!

Nogle køber smågrise og sælger dem videre. Det er ikke lovligt at sælge en gris videre til levebrug før efter 30 dage. Kan skyldes likviditetsmangel eller at slagtesvineproducenten har leveret store grise og nu er tæt på loftet for sin produktionstilladelse. Kan også skyldes, at de forventede underskud ved at fodre grisene op med det for indeværende meget dyre foder.

Hvad kan vi gøre for at sælge flere DB Tjek?

Rie: hos velas bruger vi DB Tjek meget aktivt i den daglige rådgivning, vi har ca. halvdelen af DB Tjek-kunder. DB Tjek og Business Check supplerer hinanden ekstremt godt og giver samlet indsigt, som man ikke kunne have fået ved at bruge analyserne enkeltvis.

Forsvinder segmentet, som køber DB Tjek? Nogle laver i stedet intern benchmark.

Hvordan ser det ud, hvis man laver både DB Tjek og Business Check? Peger de i samme retning?

9,29 vs. 8,70 i omk. Inkl. løn pr. kg slagtekød (hvh. gns. og bedste 25%).

Hvordan ser Nykredit på sine kunder i den aktuelle økonomiske situation?

Kasper Andreasen, seniorlandbrugsrådgiver fra Nykredit, Viborg (Midt- og Vestjylland)

Det, der fylder meget pt., er ESG og klima. Det begynder at fylde i kreditvurderingerne også.

Nykredit vil gerne landbruget og vil gerne svineproducenter – også i den nuværende situation! Hvis man har haft gode nøgletal i produktionen i de sidste par år, støtter vi også nu.

Jeg har stor forståelse for, at det er svært at lægge et budget. Det er vigtigt at inkludere følsomheder i budgettet. Så behøves man ikke nødvendigvis at revidere budgettet flere gange om året.

Vi prøver internt at lægge lidt oveni det budgetterede likviditetsbehov, så de rammer, der er behov for, er på plads.

Et vigtigt nøgletal for Nykredit: Finansiell gearing, som er rentebærende gæld/ EBITDA (krav: ca. 6), man skal ligge blandt de bedste 25% af svineproducenter (på landsplan). Meget solide landbrug kan godt klare sig trods dårligere gearing, eks. den ældre landmand med stor soliditet og lavere indtjening. (EBITDA er indtjening før afskrivninger, renter og skat).

Ved disharmonisk bedrift stiller vi højere krav til nøgletallene. Man skal helst eje mindst 50% af den jord, man har behov for. Alternativt have bedre soliditet (end det sædvanlige 20% soliditet efter udskudt skat). Hvis man har en lang, tinglyst gylleaftale, mindsker dette udfordringen.

Hvis man køber et so-anlæg med kun 10 ha jord, skal gearingstallet ligge omkring 3, ligesom for industri, og soliditet omkring 40%.

Ved nyetablering kan vi gå ned på 10% soliditet, men kigger så på ansvarlig kapital eller sælgerfinansiering med tilbagetrædelseserklæring.

Hvor mange landbrug har I med over 20% soliditet? Gætter på 75% af kunder med både bank og realkredit, har ikke det eksakte tal.

Vi oplever, at nogle kunder spørger, om de kan lade være med at sætte grise ind i slagtesvinestalden. Det kræver aftale med pengeinstituttet, da pantet omfatter den til hver tid værende besætning i stalden. Det er lidt nemmere at håndtere hos Nykredit, som også har realkreditpantet; der skal være likviditet til at fylde stalden igen senere.

Hvad sætter i driftsbygningerne til af værdi? Værdien er stigende, da det er blevet dyrere at bygge nyt og flere vil gerne fede grise i stedet for at eksportere alle smågrise.

Makspris pr. stiplads, haircut på 10% ved ibrugtagning. Afskrivning, som kan "modvirkes" af nyt inventar.

Finn: Nogle gange gør det ikke så stor forskel på den samlede pris, om køber er en lidt tilbagelænet svineproducent, der ikke vil betale så meget for jorden, eller en aggressiv planteavler, som giver mere for jorden og mindre/ingenting for stalden.

Disharmonisk ejendom: Maks 60% belåning med 10 års løbetid og besætning finansieret med banklån.

ESG: Arbejdsforhold er vigtige for os. Og kundens egen afrapportering. Vi har endnu ikke hørt, at det skulle have indflydelse på rating, men det tror jeg, det har om 10 år. Vores kreditkontor lægger allerede nu vægt på det.

Foderpriser – hvad kan vi gøre?

Peter Mark, velas

Præsentation vedlagt referatet.

Der er ikke noget quick fix!

Foderforbrug er nøgleordet. Lad ikke slagtegrisene blive for store; optimal slagtevægt er lav pt.

Foderstoffirmaer må ikke spekulere. Derfor har de solgt det meste af det korn, de har købt til høst til 210 kr./hkg. De kan simpelthen ikke have for store usikkerheder åbne.

Eksempel fosfor: Her køber man højst leveringssikkerhed med minimumspris, da kontrakterne siger, at prisen skal hæves, hvis markedsprisen stiger med 2%

Mindsket efterspørgsel på foder qua mindre svineproduktion betyder næppe direkte noget for prisen, da humant konsum er langt vigtigere for verdensmarkedet end svinefoder. Muligvis kan lavere foderefterspørgsel medføre mindre panik i markedet og dermed sænke prisniveauet.

Bordet rundt – hovedkonklusioner og enkelte andre pointer

Heidi: Har lavet et selvevaluerings-regneark, der handler om, hvor god man er til medarbejdere, da disse er en mangelvare. Har hørt et ønske om kurset "svinets pasning" på dansk og engelsk til nye medarbejdere.

Ledernetværk: Ønske om kursus om kultur i forhold til at modtage udenlandske medarbejdere godt.

Det giver god mening at regne igennem, hvor man kan spare/hvad man evt. skal vælge fra i tider med ugunstige prisforhold.

Mange strategiske overvejelser "hvad er det for en virksomhed, jeg skal have i fremtiden? Skal jeg være rent planteavler?"

ESG er meget oppe i tiden; vi skal lære at integrere ESGreen Tool i ESG og lære, hvordan vi rapporterer. BusinessRate har premiere 1. april.

Gang i regnskaberne. De er ikke gået så dårligt, som mange frygtede, men stor forskel på resultater alt efter hvordan ens landbrug er stykket sammen.

Budgetterne ser der imod ikke så godt ud, hvor fremstillingspriser og nulpunkter stiger. Det kræver en forklaring overfor kreditgivere.

Generelt er vores landmænd bundsolide efter de gode år. De skal nok klare sig! Det her er slet, slet ikke så slemt som i 2007-2009.

Eksempler på nogle, som tager gode kursgevinster hjem.

Pernille O.: Kommunerne udpeger megen jord til solceller og landbrugsjord kan udlejes til solcelleparker. Vi arbejder med solcelleprojekter under "velas Energy". Hvad kan hektarprisen blive? Fare for at sælge for tidligt, hvor prisen stiger mere efter at lokalplan og alle andre forberedelser er udført. Man skal passe på ikke at binde sig til en (for) lang periode, hvor et solcellefirma har købt en byggeret, men ikke en pligt.

Landbrugsskolerne

Dalum: De studerende er presset af, at der dukker nye forudsætninger for budgetter op. De skal forholde sig til forudsætningerne og argumentere for dem i budgetterne. Fokus på bæredygtighed

Vi har succes med at fastholde studerende, kun 3% frafald modsat andre erhvervsskoler.

Vi har en udfordring med gensidig respekt imellem EUX og EUD, især virker mange af EUX'erne nedladende overfor EUD'er. Samtidig oplever vi, at nogle EUX'er er der, fordi forældrene ønsker det. De er måske ikke helt så boglige og kunne være bedre tjent med EUD, da de kommer til at mangle noget praktisk.

UCL: Der er 40% af jordbrugsteknolog, som dropper ud hos os. Miljø, husdyr og planter.

Erhvervsakademiernes nye rammekontrakt skriver grøn omstilling i hver anden linje. Det udvikler vi på. Vi udvikler også på digitalisering, f.eks. film som analyseres for, hvordan grise bevæger sig døgnet rundt. Er det noget, der kan sælges til landmændene? Ja, det kan bruges til fejlsøgning.

Vi bør italesætte overfor vores kunder, at ansatte med småbørn kan have brug for større fleksibilitet i arbejdet. Især unge kvinder forsvinder ofte over i andre jobs.

Vi ser eksempler på virksomhedsejere "fra byen", som køber landbrugsjord for at drive det. Nogle gange køber de bygninger med og lejer dem ud, men produktionen lukkes sikkert, når lejer ikke vil bruge stalden lænere.

Pengetanke opkøber vores kunder i Nordjylland, så vi overvejer, hvor længe vi egentlig har nogle kernekunder tilbage. De største svinebrug har deres egne rådgivningssystemer. Pernille E. kommenterer: Jeg er også bekymret for den kritiske masse og svinerådgivning forsvinder før økonomi og planter, da vi er mindre.

Californien-grise – hvis de godkendes, giver de 15 øre ekstra pr. kg oven i UK-tillægget, men der kan være krav om, at producent kun bruger DC-rådgivning – udfordring for DLBR.

Det er svært at skaffe økofoder og det er meget dyrt. Man kan kun få korte kontrakter eller slet ikke få kontrakt. Planen om at erstatte kinesisk øko-protein med øko-protein fra Ukraine røg med krigen. Samtidig med at økokorn er meget dyrt, er fragten meget dyr.

På Friland er afsætningen udmærket. Rema er dygtige til at sælge Friland, de udnytter en høj del af slagtekroppen. Det er meget få, som har succes med selv at stå for afsætningen. Hårdt for økologerne, at de skal bruge meget diesel.

Flere saneringer hen over vinteren ved enten at flytte polte til en anden ejendom eller ved at købe en hel besætning, der var i drift. Vi har lavet nogle gode budgetter på dette. Nogle har købt PRRS-fri besætninger og vaccineret dag 1, fordi naboerne var så tæt på, at man ikke ville løbe risikoen. PRRS-plan. Rygter om fradrag for PRRS-grise på 40-50 øre/kg.

Nogle er gået i gang med bedre udnyttelse af farestalden for at lægge ekstra dage på fravænningsgrise. Andre udnytter allerede farestalden så meget, at de er nødt til at gå ned i soantal for ekstra dage på fravænningsalder. Nogle effektiviserer sig til sammen bundlinje med færre grise – det er vi begyndt at regne på. Det hjælper på mange ting, at systemet ikke bliver presset så hårdt.

Efter stigende optimisme med stigende noteringer ind til marts, faldt optimismen med de fortsat stigende foderpriser. Det gør mig nervøs, at elprisen er steget så meget. Samme med håndværkerløn. Nogle får brug for megen likviditet pga. de stigende priser.

Jeg er mest nervøs for dem med ok egenkapital, da banken kan lukke dem uden at tabe for mange penge. Har I andre hørt om, at på ejendomme der skal lukkes, sælges besætningen til en, som står for at gøre den klar til slagtning med alle udgifter betalt af banken. Ja, det er hørt.

I Tyskland gør de selvmord på svineproduktionen med de nye høje dyrevelfærdsregler. Hvad betyder det for dansk svineproduktion?

Næste møde: Dalum Landbrugsskole

Emneforslag:

- Status på Business Rate
- ESG med fokus på svin
- SEGES Lager

Evaluering af dagen:

Gode indlæg, men især godt med plads nok til bordet rundt